

dr Leszek PAWELSKI ¹

BRACTWO KURKOWE SOJUSZNIKIEM W WYCHOWANIU PATRIOTYCZNYM MŁODZIEŻY

Słowa kluczowe: *Bractwo Kurkowe, wychowanie patriotyczne, postawy patriotyczne, bractwo strzeleckie*

STRESZCZENIE

Autor przedstawia dzieje reaktywowania Bractwa Kurkowego w Szczecinku i jego funkcjonowanie w kraju jak i poza granicami. Przedstawia osiągnięcia jakie ma Bractwo współpracując z młodzieżą ze Szkoły Podstawowej nr 6 w tym mieście.

Tytułem wstępu

„Wychowanie młodego pokolenia to jedno z najistotniejszych zadań szkoły, która wraca do narodu”². Wychowanie patriotyczne jest jednym z komponentów całego procesu wychowawczego. Należy do ważniejszych, decydujących o przyszłości młodego pokolenia, jego stosunku do ojczyzny, wartości i cech charakteru. W. Okoń uściśla: jest to „wychowanie mające na celu jak najlepsze przygotowanie wychowanków do służby własnemu narodowi i krajowi; polega na kształtowaniu przywiązania i miłości do kraju ojczystego, jego przeszłości i teraźniejszości, na kształtowaniu poczu-

¹ Szczecińska Szkoła Wyższa Collegium Balticum

² K. Denek, *Ku dobrej edukacji*, Wydawnictwo Edukacyjne „Akapit”, Toruń–Leszno 2005, s. 49.

cia odpowiedzialności za jego wielostronny rozwój i miejsce wśród innych krajów, na uświadamianiu wychowankom ich obowiązków wobec własnego kraju”³.

Realizacja praktyczna elementów wychowania patriotycznego nie jest ani łatwa, ani krótkotrwała. Szczególnie ważne jest wskazanie cech, które charakteryzują patriotę, a to jest uzależnione od wielu czynników: politycznych, ustrojowych, społecznych, religijnych. Wpływ na to ma także wychowanie rodzinne, szkolne, instytucjonalne i indywidualne⁴.

„Wychowanie patriotyczne oznacza kształtowanie cnót obywatelskich czyli zachowań, w których przejawia się troska o Ojczyznę, realizuje się konkretnie poprzez poczucie odpowiedzialności za jej rozwój. Wśród cnót tych wymienić należy zwłaszcza ofiarność, wierność (służba dla państwa i wypełnianie obowiązków obywatelskich), praca i pracowitość, gościnność (cecha charakterystyczna polskich rodzin), poczucie dumy narodowej oraz szacunek dla symboli ojczystych (godła, sztandarów, pomników)”⁵. Na szczególnie podkreślenie zasługuje zbiór cnót, którymi charakteryzować się powinien nasz wychowanek. Ofiarność i wierność to dziś cnoty pożądane i wręcz niezbędne w życiu młodego człowieka. Te cnoty należy zaszczepiać, kształtować, popularyzować, krzewić. Można to zrobić w szkole na każdym etapie jej kształcenia. Kształtowanie postaw patriotycznych służy identyfikacji narodowej i kulturowej. Przygotowuje do życia w społeczeństwie. Wpływa na kształtowanie więzi z krajem ojczystym. Przygotowuje młode pokolenie do pełnienia ról prospołecznych. Jest wartością uniwersalną. Trzeba go budować stopniowo poprzez działalność dydaktyczno-wychowawczą, ponieważ nikt nie rodzi się patriotą. Przekazywanie treści patriotycznych jest obowiązkiem każdego nauczyciela bez względu na wiarę i przekonania polityczne. Program edukacji patriotycznej jest ściśle powiązany z edukacją regionalną⁶.

Patriota to wg słownika Larousse’a osoba, która „kocha swoją ojczyznę i stara się jej służyć”⁷. Ta prosta i jasna definicja wydaje się być adekwatna do tego, co robi-

³ W. Okoń, *Nowy Słownik Pedagogiczny*, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2004, s. 465.

⁴ Por. L. Pawelski, *Rola patriotyzmu w procesie współczesnego wychowania młodzieży gimnazjalnej*, [w:] *Pedagogika. Badania, dyskusje, otwarcia. Rodzina, szkoła, kraj – obszary funkcjonowania dziecka*, Zeszyt 6, Oficyna Wydawnicza Staropolskiej Szkoły Wyższej w Kielcach, Kielce 2015, s. 111–121.

⁵ Ks. A. Skreczko, *Wychowanie patriotyczne*, portal https://opoka.org.pl/biblioteka/I/ID/w_patriot.html [dostęp: 14.03.2018].

⁶ Na podstawie portalu internetowego <https://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU8428> [dostęp: 17.03.2017].

⁷ *Le petit Larousse Illustre – Dictionnaire Encyclopedique*, wyd. Larousse, Paris 1966, s. 755. Tłumaczenie własne autora.

my i co powinniśmy robić w zakresie zaszczepienia i kultywowania takich osobowości. „Patriotyzm oznacza umiłowanie tego, co ojczyste: umiłowanie historii, tradycji, języka czy samego krajobrazu ojczystego. Jest to miłość, która obejmuje również dzieła rodaków i owoce ich geniuszu” – pisał Jan Paweł II w książce „Pamięć i tożsamość”⁸. Tę definicję patriotyzmu z kolei łatwiej jest wcielić w praktykę pedagogiczną, konkretne działania.

Podczas XXIII debaty z cyklu Colloquia Torunensia poruszano temat: *Jak być w Polsce patriotą?* Zorganizowano ją w Toruniu w dniu 18 listopada 2017 r.⁹ Podczas tej wspaniałej dyskusji wielu uczonych dokonało próby skonkretyzowania pojęcia patriotyzmu. Profesor Jacek Hołówka definiował je jako: „Patriotyzm to po pierwsze wspieranie własnej grupy, gdy jest zagrożona np. podczas wojny, po drugie: kontrolowanie, napominanie i alarmowanie własnej grupy wtedy, kiedy ona staje przyczyną czy źródłem niepokojów i konfliktów, i po trzecie: szacunek i docenienie innych stanowisk”¹⁰. Kolejny dyskutant, Profesor Jacek Bartyzel twierdził, że „Patriotyzm to po pierwsze ojczysty kraj, ziemia, terytorium, ale nie tylko w tym geograficznym sensie, ale ze wszystkimi wytworami materialnej i duchowej twórczości człowieka, który odcisnie na tym terytorium swoje piętno. A po drugie to oczywiście naród”¹¹.

W mniemaniu ks. Profesora Andrzeja Szostka „Nie jest patriotą ktoś, kto gloryfikuje swoją ojczyznę i tradycję tak, że nie chce przyjąć do wiadomości tego, co jest w tej historii i dziedzictwie przykre, złe, kompromitujące i niewłaściwe. (...) Po drugie patriotą nie jest ten, kto chce pokazać wyższość swojego narodu nad innymi narodami, że np. Polak jest szlachetniejszy od Niemca czy Rosjanina. (...) Patriotą nie jest także ten, kto, owszem, zna i kocha swoją tradycję i ojczyznę, ale na tym poprzestaje. Może cytować poetów naszych, hołubić Matejkę, słuchać Chopina, ale dalej tej kultury nie kontynuuje, nie rozwija. Buduje on wówczas nie tyle pomnik naszej tradycji, ale nagrobek. Kultura bowiem tylko wtedy jest kulturą, kiedy żyje i się rozwija, a rozwija się tylko w dialogu z innymi kulturami”¹².

Jak więc kultywować tradycje patriotyczne w praktyce, jak je przekazywać młodemu pokoleniu w sposób atrakcyjny, skuteczny, nowoczesny? Przykładem może być Szkoła Podstawowa nr 6 im. Zdobywców Wału Pomorskiego w Szczec-

⁸ Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, wyd. „Ligatur”, Skultuna (Szwecja) 2012, s. 51.

⁹ Na podstawie portalu internetowego <http://www.torun.pl/pl/colloquia-torunensia-jak-byc-w-polsce-patriota> [dostęp: 18.03.2018].

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Na podstawie portalu internetowego <http://www.torun.pl/pl/colloquia-torunensia-jak-byc-w-polsce-patriota> [dostęp: 18.03.2018].

cin ku. To właśnie w tej placówce pracuje nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa mgr Sławomir Mikosza, pełniący jednocześnie funkcję starszego bractwa, a obecnie strzelmistrza w Szczecińskim Bractwie Kurkowym. Warto podkreślić bardzo dobrą współpracę z dyrektorem SP 6, panią mgr Danutą Wachowicz Kram, która świetnie rozumie znaczenie działalności patriotyczno-obronnej bractwa i zawsze wspomaga i ułatwia te działania.

Bractwo Kurkowe

Organizacja pochodząca ze średniowiecznej Europy Zachodniej. Jej głównym zadaniem była nauka mieszczan posługiwania się bronią na wypadek konieczności obrony murów miejskich. Rozwój ilościowy i jakościowy bractw na terenie Polski postępował wraz z upowszechnianiem się na tym obszarze prawa magdeburskiego¹³.

W średniowiecznej Polsce każde ufortyfikowane miasto wymagało służby w ochronie jego terenów. Obowiązek ten spoczywał na mieszczanach, którzy zamieszkiwali wewnątrz murów. Mury te podzielone były na odcinki, które broniły przez poszczególne cechy rzemieślników. Dbali oni nie tylko o ochronę miasta, ale także doglądali murów i baszt, aby ich kondycja budowlana nie ulegała degradacji. W tej sytuacji wyniknęła potrzeba przeszkalania rzemieślników, uczenia ich rzemiosła wojennego, dbania o kondycję fizyczną – słowem należało robić wszystko, aby mieszczanie mogli stać się pełnowartościowymi obrońcami swoich domów i swoich miast. Tak powstały formacje bractw kurkowych, a ich pierwsze oddziały powstały w Krakowie, Gdańsku i Wrocławiu. Początkowo ćwiczone się w strzelaniu z łuków i kusz, ponieważ prochu strzelniczego do miotania pocisków zastosowano w Europie po raz pierwszy w XIV wieku.

Bractwa Kurkowe powstawały ze względów ekonomicznych i politycznych, uczestniczyły w decydowaniu o sprawach miejskich, prowadzeniu handlu i rzemiosła. Ich niezależność wiązała się z udziałem w odpowiedzialności za bezpieczeństwo i obronę miast. Miały swoich świętych patronów, swoje odznaki i symbole, specjalne ubiory, sztandary, statuty zawierające instrukcję i obowiązki członków oraz reguły postępowania dotyczące organizacji wszelkich wydarzeń. Członkami bractw strzeleckich mogły zostać osoby bez skazy. Byli to przede wszystkim członkowie władz miejskich, szanowani powszechnie rzemieślnicy i kupcy. Płacili opłatę wpisową i roczną składkę. Z czasem bractwa strzeleckie stały się organizacjami dbającymi

¹³ Na podstawie portalu https://pl.wikipedia.org/wiki/Bractwa_kurkowe_w_Polsce [dostęp: 12.03.2018].

o wyszkolenie wojskowe mieszczan. Organizowano najczęściej w niedzielę turnieje strzeleckie. Strzelano do celu, który wyglądem przypominał ptaka, zazwyczaj koguta, czyli po staropolsku kura. Stąd też wywodzi się nazwa bractw w Polsce.

Bractwa strzeleckie za swój udział w obronności miast otrzymywały wiele przywilejów i praw. Stawały się bogate i elitarne. Liczne nagrody i przywileje otrzymywali zwycięzcy turniejów strzeleckich. Najlepszy strzelec, który strącił kura z żerdzi otrzymywał srebrny łańcuch z wizerunkiem kura i tytuł króla kurkowego na okres jednego roku. Przez ten czas nie płacił podatków do kasy miejskiej i mógł bez cła sprowadzać piwo, wino i inne towary.

Lata późniejsze to powolne osłabianie Rzeczypospolitej. Najgorzej było w okresie zaborów, w których bardzo wiele bractw przestało funkcjonować i poszło w zapomnienie. Działalność bractw była zakazana w zaborze rosyjskim, zaś w zaborze pruskim dawało się odczuć ogromny wpływ czynników germanizacyjnych. Stosunkowo najmniej przeszkód w działalności bractw napotymano w zaborze austriackim. Tutaj też najwcześniej, bo już w I połowie XIX w. odtworzono pierwsze grupy kurkowe, które przyjęły nazwę Towarzystwo Strzeleckie Krakowskie, Krakowskie Bractwo Kurkowe.

W II Rzeczypospolitej Bractwa Kurkowe przeżywały intensywny rozkwit. Najliczniej reprezentowane były tereny Śląska, Wielkopolski i Pomorza. Już 7 sierpnia 1922 roku doszło w Poznaniu do spotkania przedstawicieli ponad 130 towarzystw strzeleckich, głównie z obszaru byłego zaboru pruskiego. Podjęli oni decyzję o powołaniu do życia Zjednoczenia Kurkowych Bractw Strzeleckich Zachodnich Ziem Polskich. Statut Zjednoczenia, opublikowany w 1923 roku, zakładał możliwość udziału w jego pracach bractw nie tylko z województw poznańskiego i pomorskiego, ale także z terenu Śląska. Zapoczątkowało to stopniowe tworzenie ogólnopolskiej struktury, w ramach której do wybuchu II wojny światowej znalazła się większość polskich bractw kurkowych. Ogółem w okresie międzywojennym na terenie Rzeczypospolitej działało około 250 bractw, z czego ponad 200 zarejestrowanych było w Zjednoczeniu Kurkowych Bractw Strzeleckich¹⁴.

Obecnie Polskie bractwa kurkowe należą do Europejskiego Stowarzyszenia Strzelców Historycznych (EGS), zrzeszającego ok. trzech milionów członków. Strzelcy spotykają się co trzy lata w różnych krajach i m.in. biorą udział w zawodach o tytuł króla strzelców. W 2003-2006 roku w Austrii (VOCKLABRUCK) Królem Europejskich Historycznych Strzelców został Pierwszy Polak Roman Rybacki z Kur-

¹⁴ J. Klauza, *Powrót do brackich tradycji*, [w:] *Księga Jubileuszowa – 25-lecie reaktywacji Zjednoczenia Kurkowych Bractw Strzeleckich Rzeczypospolitej Polskiej*, wyd. Prot-Art Sieroński Ryszard, Sieradz 2016, s. 17.

kowego Bractwa Strzeleckiego z Rawicza. W latach 2006–2009 w Holandii Europejskim Królem został strzelec z Bractwa Kurkowego w Pszczynie, Tadeusz Żyła¹⁵.

W celu zwiększenia efektywności działania Bractw Kurkowych grupują się one w Zjednoczenie. Członkami Zjednoczenia Kurkowych Bractw Strzeleckich R.P. jest obecnie 116 bractw¹⁶.

Reaktywacja Bractwa Kurkowego w Szczecinku

W dniu 17 lutego 1994 roku odbyło się posiedzenie grupy inicjatywnej „Bractwo Kurkowe”, uczestniczyło 17 osób m.in.:

- | | |
|-------------------------|-------------------------|
| 1. Nowakowski Piotr | 9. Szpernalowski Cezary |
| 2. Kisała Tomasz | 10. Klisz Tadeusz |
| 3. Pawlak Zenon | 11. Masełek Zbigniew |
| 4. Marszał Henryk | 12. Lankauf Zbigniew |
| 5. Kasprzak Maciej | 13. Zbijowski Wiesław |
| 6. Sobczak Jan | 14. Otolski Mirosław |
| 7. Jaćkowski Mieczysław | 15. Artur Bieńkowski |
| 8. Petrów Janusz | |

Zwołano I Walne Zebranie założycieli Towarzystwa Strzeleckiego „Bractwo Kurkowe” w dniu 4 marca 1994 roku. Obecni na posiedzeniu członkowie założyciele podjęli dwie uchwały:

- Powołanie Szczecineckiego Bractwa Kurkowego w Szczecinku z siedzibą przy ul. Piłsudskiego 2.
- Przyjęcie zaproponowanego statutu i skierowania go do organu rejestrowego organizacji kultury fizycznej tj. Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie.

Wybrany w głosowaniu jawnym tymczasowy Zarząd dokonał rejestracji organizacji w organie rejestrowym. Rejestracji dokonano 27.05.1994 roku.

Wiosna 1995 roku niestety, nie należała do pomyślnych dla bractwa. Podpaleniu uległa strzelnica, duma organizacji. Spaliły się drewniane przesłony. Trzy z nich przestały istnieć. Zawody Strzeleckie odbywały się gościnnie na Strzelnicy Szkoły

¹⁵ Na podstawie portalu <http://www.szczecineckiebractwokurkowe.pl/?historia-bractwa,3> [dostęp: 12.03.2018].

¹⁶ Na podstawie portalu <http://www.bractwakurkowe.com.pl/index.php/historia/odrodzenie> [dostęp: 12.03.2018].

Rolniczej w Świątkach. Na wyremontowanej Strzelnicy odbyły się pierwsze Zawody Strzeleckie o Puchar Starosty Powiatu Szczecineckiego 20 maja 1998 roku. Do Bractwa należało wówczas 35 osób, którzy działali w dwóch sekcjach: sekcja Seniorów 15 osób i sekcja Młodzieżowa 20 osób. Przyjęto program działania na najbliższą przyszłość: dalsza odbudowa i modernizacja Strzelnicy, przeprowadzenie rozmów z Urzędem Miasta w sprawie przejęcia Strzelnicy w dzierżawę, zakup sprzętu strzeleckiego, popularyzacja sportu strzeleckiego wśród mieszkańców miasta. Wypełniając podjęte zobowiązanie o popularyzacji sportu strzeleckiego wprowadzono masowe Zawody Strzeleckie: z okazji zdobycia Szczecinka, nazwa została zmieniona na Przełamanie Wału Pomorskiego, dla uczczenia świąt narodowych oraz strzelanie dla młodzieży i dorosłych podczas tzw. Parafiad, organizowanych przez Proboszczów Parafii, wyjazdy do zaprzyjaźnionych Bractw Kurkowych (fot. 1). Odwiedzano Braci w miejscowościach: Czarne, Gdynia, Gołańcz, Grudziądz, Gryfino, Kościerzyna, Łobżenica, Nakło n Notecią, Piechcin, Piła, Solec Kujawski, Starogard Gdański, Szczecin, Śrem, Tarnowo Podgórne, Wolin. Bracia z wymienionych miejscowości przyjeżdżają do nas Zawody Bractw Kurkowych we wrześniu¹⁷.



Fot. 1. Członkowie Szczecineckiego Bractwa Kurkowego

W roku 2011 Bractwo otrzymuje sztandar. Wykonany został wg projektu Władysława Fijałkowskiego, a wykonała Małgorzata Czarnecka z Pracowni Haftu Artystycznego „Sztandary” w Murowanej Goślinie. Poświęcenia sztandaru dokonał Biskup Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej Edward Dajczak w dniu 4 wrze-

¹⁷ Tamże.

śnia 2011 roku. Uroczystość odbyła się w Kościele św. Rozalii na osiedlu Zachód w Szczecinku. Rodzicami chrzestnymi byli Teresa Focińska – żona panującego wówczas Króla Kurkowego Ryszarda Focińskiego oraz projektant sztandaru – Władysław Fijałkowski.

26 maja 2012 roku Bractwo za sprawą brata Pawła Jarocińskiego i brata Sławomira Mikoszy wstępuje do Zjednoczenia Bractw Kurkowych RP nastąpiło w Tucholi. W ostatnich dniach sierpnia 2012 roku delegacja Bractwa uczestniczyła w XVII Europejskim Spotkaniu Historycznych Strzelców – Tuchola 2012. Organizatorzy imprezy przewidzieli udział ponad 10.000 osób.

7 września 2013 roku podczas VIII Zawodów Bractw Kurkowych odbyło się Walne Zebranie Bractwa. Przyjęto na nim dwie ważne uchwały:

- zatwierdzono rok założenia Bractwa 1614 jako rzeczywisty anulując 1695 jaki był przyjęty i istnieje na sztandarze,
- przyjęto historyczne nazwy funkcji dla Zarządu:
 - Zarząd – aktualnie jest Radą Bractwa
 - Prezes – aktualnie Starszy Bractwa
 - Zastępca – aktualnie Podstarszy Bractwa
 - Sekretarz – aktualnie Pisarz Bractwa
 - Skarbnik – aktualnie Podskarbi Bractwa
 - Strzelmistrz – nazwa funkcji bez zmian.

Dodatkowo ustalono funkcje Rzecznika Prasowego oraz Kronikarza Bractwa.

W 2014 roku Szczecineckie Bractwo Kurkowe, liczące 37 stałych członków, obchodziło dwudziestolecie reaktywacji. Z tej okazji Starszy Bractwa Sławomir Mikosza i Podstarszy Bractwa Wiktor Dębski na podstawie projektu pana Władysława Fijałkowskiego opracowali i zrealizowali projekt Krzyża XX-lecia Szczecineckiego Bractwa Kurkowego, który wykonał Dominik Pacholski z Poznania (fot. 2). Z inicjatywy braci kurkowych: **Sławomira Mikoszy, Marka Iwanek oraz Wiktora Dębskiego** i zamiłowania do pielęgnowania tradycji Bractw Kurkowych w kwietniu 2016 roku został wykonany zgodnie z projektem p. Władysława Fijałkowskiego Kur będący wizytówką Szczecineckiego Bractwa Kurkowego. Podobnie jak Krzyż XX-lecia, kur został wykonany przez zaprzyjaźnionego z Bractwem Dominika Pacholskiego z Poznania.



Fot. 2. Krzyż XX- lecia Szczecineckiego Bractwa Kurkowego

Zdjęcia ze strony Szczecineckiego Bractwa Kurkowego oraz archiwum prywatnego Sławomira Mikoszy.

Praca z młodzieżą

Jednym z ważniejszych zadań działania Bractwa jest praca z młodzieżą. Tym ważniejszym, że młodzież chętnie garnie się do bractwa i do różnych form strzeleckich. Pierwszym krokiem był nabór przeprowadzony we wszystkich szkołach Szczecinka do sekcji młodzieżowej. Zgłosiło się kilkadziesiąt osób, które zostały przydzielone pod opiekę konkretnych braci, najczęściej posiadających wykształcenie pedagogiczne, będących nauczycielami. Aktualnie sekcja młodzieżowa liczy 17 stałych członków. Rozpoczęli ono intensywne szkolenie. W jego zakres wchodziły elementy historii bractw kurkowych, budowa i obsługa broni, teoria strzelania, bezpieczeństwo na strzelnicy i w obchodzeniu się z bronią. Po jakimś czasie młodzi adepci tradycji kurkowych zaczęli uczestniczyć w zawodach strzeleckich w Szczecinku, powiecie szczecineckim i województwie zachodniopomorskim. Osiągnięty wiele znaczących sukcesów, co pozwoliło władzom bractwa na doposażenie w broń. Powierzano również bractwu organizację zawodów na coraz wyższym poziomie organizacji. Wśród najbardziej ważnych zawodów wymienić warto: Wojewódzkie Zawody Strzeleckie o „Srebrne Muszkiety”, Zawody z okazji Narodowego Święta Niepodległości, Turniej Strzelecki z Okazji Przełamania Wału Pomorskiego, Pojedynki Strzeleckie Młodzieży, Powiatowe Zawody Strzelecko-Obronne Młodzieży, Strzelecki Turniej Bożonarodzeniowy Młodzieży. Gromadzą one po kilkadziesiąt osób – młodych adeptów strzelectwa. Organizatorzy zawsze zapewniają atrakcyjne nagrody, fundowane przez sponsorów, których na ogół nie brakuje.

Dla wyróżnienia młodych strzelców bractwo zafundowało im umundurowanie, w którym prezentują się bardzo okazale. Mundur składa się z granatowo amarankowej kurtki, białych koszul, sporych rozmiarów emblematów bractwa, a przede wszystkim z fantazyjnych kapeluszy z białym pióropuszem. Młodzież chętnie występuje publicznie w tych mundurach, zwłaszcza w czasie uroczystości państwowych, lokalnych i szkolnych. W tych właśnie mundurach towarzyszą pocztowi sztandarowemu bractwa, który bierze udział we wszystkich uroczystościach organizowanych przez samorząd lokalny, a także przez miejscowe parafie katolickie. Szczególnie okazale prezentują się w czasie Święta 3-Maja, Święta Wojska Polskiego, Święta Odzyskania Niepodległości, a także podczas procesji Bożego Ciała.

Młodzież, w ramach przygotowania strzeleckiego przechodzi elementarny kurs musztry. Stąd też pięknie wyglądają ich zwroty, przemarsze, meldunki. Elementy tej musztry są doskonalone na każdych zajęciach strzeleckich, podczas obsługi broni. Wówczas to obowiązuje żelazna dyscyplina i wykonywanie komend i rozkazów. Jest to niezbędne dla zachowania maksymalnego bezpieczeństwa.

Grupy młodzieżowe, skupione w Szkole Podstawowej nr 6 w Szczecinku dają popis musztry i kunsztu strzeleckiego podczas imprez „Drzwi Otwarte Szkoły”. Są świetnym elementem reklamującym pracę pozalekcyjną i pozaszkolną placówki. Zawsze wielkim przeżyciem dla odwiedzających szkołę jest możliwość oddania serii strzałów, kontrolowanych i prowadzonych przez młodych braci.

Drużyna młodzieżowa w szkole pełni reprezentacyjną rolę, ale jest widocznym na terenie szkoły dowodem popularności tej sekcji, a także metod pracy, jakimi pracują opiekunowie pod kierunkiem brata Sławomira Mikoszy.

W dobie nowoczesnych środków multimedialnych: wszędobylskich telefonów komórkowych, tabletów, komputerów, ipponów, smart fonów zaszczepienie idei kurkowych nie było łatwe. Kilkuletnie doświadczenia wskazują, że każdego roku określona liczba chętnych przyjmowana jest do sekcji młodzieżowej bractwa i w sposób naturalny uzupełnia braki po absolwentach opuszczających szkołę. Okazuje się, że można młodych ludzi zainteresować historią, dyscypliną, strzelectwem. To także dowód na to, że młode pokolenie jest spragnione tych wartości. Świadczą o tym choćby popularność licznych grup rekonstrukcyjnych, turnusy grup przetrwania – survivalu, udział w zabawach paintbolowych, a także w wielu miejscowościach powrót do harcerstwa opartego na idei skautingu.

Patriotyzm to służba ojczyźnie. Tak właśnie służą młodzi uczniowie ze Szczecinka. Szkoła to wdzięczny teren dla działalności patriotyczno-obronnej. Edukacja obronna odgrywa istotną rolę w systemie obronnym państwa poprzez kształtowanie postaw obronnych narodu. Realizując procesy oświatowe, wychowawcze oraz kształcenia, tworzony jest system edukacji obronnej, warunkujący funkcjonowanie

świadomego narodu. Poprzez realizowanie procesów oświatowych, wychowawczych oraz kształcenia tworzony jest system edukacji obronnej, warunkujący funkcjonowanie świadomego narodu. Wychowanie patriotyczno-obronne przyczynia się do zwiększenia świadomości obronnej obywateli, dlatego też dodanie go do powszechnego systemu edukacji umożliwia dostęp do wiedzy obronnej wszystkim zainteresowanym, kreując tym samym ich zdolności obronne. Bezsprzecznie wpływ kształtowanej na przestrzeni dziejów historii, wartości moralnych, wynikających głównie z kultury, jak również polska racja stanu przyczynia się do świadomego funkcjonowania w społeczeństwie¹⁸.

Bibliografia

1. Denek K., *Ku dobrej edukacji*, Wydawnictwo Edukacyjne „Akapit”, Toruń–Leszno 2005.
2. Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, wyd. „Ligatur”, Skultuna (Sweden) 2012.
3. Kłauza J., *Powrót do brackich tradycji*, [w:] *Księga Jubileuszowa – 25-lecie reaktywacji Zjednoczenia Kurkowych Bractw Strzeleckich Rzeczypospolitej Polskiej*, wyd. Prot-Art Sierociński Ryszard, Sieradz 2016.
4. *Le petit Larousse Illustre – Dictionnaire Encyclopedique*, wyd. Larousse, Paris 1966, s. 755. Tłumaczenie własne autora.
5. Okoń W., *Nowy Słownik Pedagogiczny*, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2004.
6. Pawelski L., *Rola patriotyzmu w procesie współczesnego wychowania młodzieży gimnazjalnej*, [w:] *Pedagogika. Badania, dyskusje, otwarcia. Rodzina, szkoła, kraj – obszary funkcjonowania dziecka*, Zeszyt 6, Oficyna Wydawnicza Staropolskiej Szkoły Wyższej w Kielcach, Kielce 2015.
7. Walasik S., *Edukacja obronna w kształtowaniu świadomości obronnej młodzieży akademickiej – raport z badań*, „Zeszyty Naukowe AON” nr 1(102) 2016.

Strony internetowe

1. Ks. Skreczko A., *Wychowanie patriotyczne*, portal https://opoka.org.pl/biblioteka/I/ID/w_patriot.html [dostęp: 14.03.2018].
2. <https://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU8428> [dostęp: 17.03.2017].
3. <http://www.torun.pl/pl/colloquia-torunensia-jak-byc-w-polsce-patriota> [dostęp: 18.03.2018].
4. <http://www.torun.pl/pl/colloquia-torunensia-jak-byc-w-polsce-patriota> [dostęp: 18.03.2018].

¹⁸ S. Walasik, *Edukacja obronna w kształtowaniu świadomości obronnej młodzieży akademickiej – raport z badań*, „Zeszyty Naukowe AON” nr 1(102) 2016, s. 58–68.

5. https://pl.wikipedia.org/wiki/Bractwa_kurkowe_w_Polsce [dostęp: 12.03.2018].
6. <http://www.bractwakurkowe.com.pl/index.php/historia/odrodzenie> [dostęp: 12.03.2018].
7. <http://www.szczecineckiebractwokurkowe.pl/?historia-bractwa,3> [dostęp: 12.03.2018].

THE FOWLER BROTHERHOOD AS AN ALLY OF YOUTH IN PATRIOTIC EDUCATION

Keywords: *Fowler Brotherhood, patriotic upbringing, patriotic attitudes, shooting brotherhood*

SUMMARY

The author presents the history of the reactivation of the Fractal Brotherhood in Szczecinek and its functioning in the country and abroad. It presents the achievements of the Brotherhood in cooperation with youth from Primary School No. 6 in this city.